

Woźniak, Krystyna

Szkoła o pięknych tradycjach

Przegląd Pruszkowski nr 1, 4-6

1991

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SZKOŁA O PIĘKNYCH TRADYCJACH

Jedną ze starszych placówek oświatowych na terenie woj. warszawskiego jest Liceum Ogólnokształcące im. Tomasza Zana w Pruszkowie. Szkoła powołana została do życia w 1921 r. z inicjatywy Rady Głównej Opiekuńczej, jako pięcioklasowe Państwowe Gimnazjum Koedukacyjne pod patronatem Tomasza Zana - słynnego przedstawiciela polskiej młodzieży, walczącej o wolność, założyciela Towarzystwa Filaretów.

Lata 1921-1930 dla gimnazjum w Pruszkowie były okresem wytężonej, pionierskiej pracy grona nauczycielskiego w bardzo trudnych warunkach lokalowych, gdyż siedzibą szkoły był dom prywatny przy ul. Narodowej na Żbikowie.

Rok 1925 - to rok pierwszej matury. Gimnazjum posiada już pięć pełnych klas, zwiększyła się liczba uczniów i coraz bardziej palącym problemem staje się sprawa uzyskania nowego budynku dla szkoły. Niestety, właśnie w tym czasie znacznie zmniejszyły się wydatki na oświatę ze skarbu państwa. Szkoła nie otrzymała nowego gmachu, co stało się przyczyną, że zlikwidowano w 1928 roku klasę czwartą i zmniejszono liczbę uczniów. W tym samym roku dyrektorem szkoły został Leon Ostrowski i dzięki jego energii i staraniom, a także pomocy Komitetu Rodzicielskiego i Czerwonej Rady Delegatów m. Pruszkowa, oraz postawie społeczeństwa, które zorganizowało sprzedaż znaczka, tzw. "cegielki" na budowę szkoły - we wrześniu 1930 r. gimnazjum zostało przeniesione do nowego budynku przy ul. Klonowej (obecnie Daszyńskiego). Pracę szkoły przerywa w 1939 roku wybuch wojny, ale nie oznacza to jeszcze przerwania nauki. Tajna Organizacja Nauczycielska organizuje nauczanie.

W 1940 roku nauczyciele Gimnazjum i Liceum w Pruszkowie uzyskali koncesję na otwarcie dozwolonych przez okupanta szkół średnich zawodowych: handlowej i mechanicznej. Tajne nauczanie początkowo ograniczało się do wykorzystania godzin przeznaczonych na roboty ręczne, na lekcje historii.

Z inicjatywy nauczyciela gimnazjum - Bohdana Zielińskiego, powstały dwa tajne komplety licealne: jeden o kierunku matematycznym, drugi humanistycznym. W skład grona nauczycielskiego tajnego nauczania m.in. wchodził: B.Bacia, Z.Biskupski, B.Budziszewska, I.Hawryłekiewicz, F.Jani-szewski, L.Ostrowski, Z.Steffen, ks. L.Wilhelm, B.Zieliński. Lekcje odby-wały się w prywatnych mieszkaniach nauczycieli i uczniów. W roku 1942



Fot 1. Czerwiec 1925 roku. Poczet sztandarowy na tle starej siedziby szkoły przy ul. Narodowej. Od lewej stoją: Julia Gajkowicz, kol. Mitrowski, kol. Ryszard Krygier, za nim kol. Jan Oźdżyński - zamordowany przez hitlerowców w Gdańsku, kol. Władysław Stochlak i kol. Makowski. Zdjęcie wykonał ś.p. Czesław Nurkiewicz, udostępniła kol. Janina Nurkiewicz-Kamińska.

komplety liczyły przeszło 50 uczniów, a w roku następnym przystąpiono do pierwszej matury. Nie wszyscy jednak zdążyli przystąpić do egzaminu dojrzałości - oddali swoje życie w walce z okupantem.

Rok szkolny 1943/44 był ostatnim pełnym rokiem nauki, który upłynął w warunkach konspiracyjnych. Tajne komplety zostały rozwiązane 28.II.1945 roku, a więc w 42 dni po wyzwoleniu Warszawy, a już 2.III.1945 roku zostało otwarte Liceum im. T.Zana w Pruszkowie.

Znów powtórzyła się sytuacja z pierwszych lat istnienia szkoły. Nie było pomocy naukowych, budynek był częściowo zniszczony, a okolice zaminiowane, ale cóż to znaczyło wobec radości z odzyskania wolnej, polskiej szkoły, która stała się symbolem odradzającego się narodu.



Fot. 2 Dyrektor Jakubowski w otoczeniu pierwszych maturzystów Gimnazjum im. T. Zana - rok 1925.

W roku 1950 kierownictwo Liceum objął Jan Gilewicz, któremu szkoła zawdzięcza niezwykle dynamiczny rozwój: rozbudowę budynku, polepszenie wyposażenia pracowni przedmiotowych, usprawnienie systemu pracy.

Wytrwała i ofiarna praca nauczycieli Liceum im. T.Zana sprzyja rozwojowi szkoły mogącej się poszczycić takimi absolwentami, jak: Wojciech Żukrowski, Jacek Wolski, Zbigniew Jerzyna, Sławomir Kryśka, Leonid Teliga, Wojciech Młynarski, Andrzej Walewski, Marian Mączyński.